

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมประเภทใช้แรงงานมาก ปัจจุบันอุตสาหกรรมนี้ทำให้เกิดการจ้างงานในประเทศไทยไม่ต่ำกว่า 1.3 ล้านคน¹ โดยเริ่มพัฒนาจากอุตสาหกรรมในครัวเรือนสู่การผลิตในระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทและความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเป็นอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกถึงร้อยละ 80² ที่นำเงินตราเข้าสู่ประเทศไทยและเป็นอุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาอันดับที่น่าสนใจ โดยเป็นสินค้าส่งออกสำคัญติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศ

ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 ถือเป็นยุคทองของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยร้อยละ 17 ต่อปี แต่หลังจากนั้นนับแต่ปี พ.ศ. 2535-2539 อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับก็เริ่มซบเซาอย่างต่อเนื่องโดยมีอัตราการเจริญเติบโต โดยเฉลี่ยเหลือเพียงร้อยละ 7.3 ต่อปีเท่านั้น

การส่งออกอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในปี พ.ศ. 2541 ที่คาดว่าจะมีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2540 ก็กลับไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าทั้งสิ้น 57,356.5⁴ ล้านบาท แม้ว่าจะเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2540 ร้อยละ 3.1 (มูลค่าการส่งออกในปี 2540 เท่ากับ 55,622.60⁵ ล้านบาท) แต่เมื่อคิดอยู่ในรูปเงินเหรียญสหรัฐ⁶ มีมูลค่าการส่งออกเพียง 1,386.90⁶ ล้านเหรียญสหรัฐ⁶ ซึ่งลดลงถึงร้อยละ 23 ทั้งนี้เนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจในเอเชียได้แพร่ขยายออกไป มีผลให้ภาวะการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของโลกชะลอตัว ประกอบกับไทยได้เปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเป็นแบบลอยตัวเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 มีผลให้ค่าเงินบาทของไทยมีค่าลดลงเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ต้นทุนการนำเข้าอัญมณีและโลหะมีค่าสูงขึ้น เนื่องจากวัตถุดิบภายใน

¹ภาวิณี เกียรติชัยพิพัฒน์. “อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ”, วารสารเศรษฐกิจ 26,7 (กรกฎาคม 2537) : 24.

²เรื่องเดียวกัน

³นราศรี ไวนิชกุลและคณะ. “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง กลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถทางการตลาดของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ”, กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2542, หน้า 1.

⁴พิมพ์ใจ รุติประะ. “อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในจังหวัดพะเยาและเชียงราย: อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพต่อการสร้างงานในชนบท.”, การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543, หน้า 30

⁵เรื่องเดียวกัน

⁶เรื่องเดียวกัน

ประเทศเริ่มลดลงและขาดแคลนทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ประกอบกับผู้ซื้อได้ต่อรองราคาทำให้ราคาขายส่งออกซึ่งคิดเป็นเงินเหรียญสหรัฐฯลดลง มีผลให้มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ(ในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ)ของไทยลดลงในทุกตลาดสำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา เบลเยียม ญี่ปุ่น ฮองกง และอิสราเอล และในขณะเดียวกันเนื่องจากสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับจัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย(Luxury Goods) ดังนั้นอุปสงค์ในสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับก็จะขึ้นอยู่กับรายได้ของผู้ซื้อเป็นสำคัญ เช่นเดียวกันกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมประเภทนี้ก็ย่อมขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภายในประเทศของผู้นำเข้าด้วย

ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาอยู่ในขณะนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินงานและปัญหาของธุรกิจอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจ โดยเลือกทำการศึกษจากบริษัทที่ทำการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับภายในเขตนิกมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน เนื่องจากภายในเขตนิกมเป็นเขตที่มีการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น ด้านภาษี ให้สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ แก่นักลงทุนอุตสาหกรรม เพื่อให้เป็นฐานการผลิตที่พร้อมด้วยปัจจัยการผลิตซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อทำการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและปัญหาของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับภายในเขตนิกมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544

ขอบเขตของการศึกษาและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาจากงบการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับภายในเขตนิกมอุตสาหกรรมลำพูนที่ส่งงบการเงินให้สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดลำพูน ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2544 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 5 บริษัท ที่เป็นประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเพียงอย่างเดียว มิได้ประกอบธุรกิจอื่นร่วมด้วย

2. วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูลจะแบ่งเป็นสองส่วนคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบในการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ จำนวน 5 บริษัท เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากงบการเงินของบริษัท จำนวน 5 บริษัท ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544 โดยแหล่งที่มาของข้อมูลได้มาจากกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ จังหวัดลำพูน รวมทั้งศึกษาจากวารสารตลอดจนสิ่งพิมพ์ด้านเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อนำมาประกอบกับข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยรวบรวมข้อมูลงบการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมลำพูน เพื่อการศึกษาผลการดำเนินงานของบริษัทต่างๆ ในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์อันประกอบด้วย

1) วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบ

- การวิเคราะห์แนวดิ่ง (Vertical Analysis)
- การวิเคราะห์แนวนอน (Horizontal Analysis)

2) อัตราส่วนทางการเงิน (Ratios Analysis)

- อัตราส่วนวิเคราะห์ความคล่องตัว (Liquidity Ratios)
- อัตราส่วนวิเคราะห์สมรรถภาพในการดำเนินงาน (Activity Ratios)
- อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage Ratios)
- อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรหรือในการบริหารงานของฝ่าย

บริหาร(Profitability Ratios)

นิยามศัพท์

การวิเคราะห์งบการเงิน⁷ (Financial Statement Analysis) หมายถึง กระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการใดกิจการหนึ่งจากงบการเงินของกิจการนั้น พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริง ดังกล่าวมาประกอบการตัดสินใจต่อไป

อัญมณี หมายถึง เพชร พลอย ไข่มุกและรัตนชาติที่มาจากธรรมชาติ

เครื่องประดับ หมายถึง เครื่องประดับกาย อันได้แก่ แหวน สร้อยคอ สร้อยข้อมือ กำไล จี้ ต่างหู เข็มกลัดติดผม

นิคมอุตสาหกรรม หมายความว่า เขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก

⁷ เพรรี จุมทรัพย์. "วิเคราะห์งบการเงิน". กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534, หน้า 1.

เขตอุตสาหกรรมทั่วไป หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับประกอบอุตสาหกรรม
อื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

เขตอุตสาหกรรมส่งออก หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับประกอบอุตสาหกรรม
และกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมเพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่าย
ยังต่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและปัญหาของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่อง
ประดับภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544 และเป็นแนวทาง
สำหรับผู้สนใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป